TARIM GÖRÜNÜM RAPORU'NA GÖRE **10 YIL İÇİNDE TARIM FİYATLARI** DÜŞÜYOR

OECD VE FAO YAYINLADIKLARI 2014-2023 TARIM GÖRÜNÜM RAPORU'NDA TARIM SEKTÖRÜNE YÖNELİK BEKLENTİ VE ÖNEMLİ TESPİTLERE YER VERİLİYOR. **GELECEK 10 YIL İÇİNDE TARIM ÜRÜNLERİNİN GÜÇLÜ BİR ŞEKİLDE ARTACAĞI, FİYATLARININ İSE DÜŞECEĞİ** BELİRTİLEN RAPORDA, TÜRKİYE'DE GIDA FİYATLARI ENFLASYONU 2014-2023 YILLARI ARASINDA DİĞER OECD ÜLKELERİNDEN DAHA YÜKSEK OLACAĞI ÖNGÖRÜLÜYOR.

Gülder DEMİR | *Editör*
gulder.demir@dunya.com

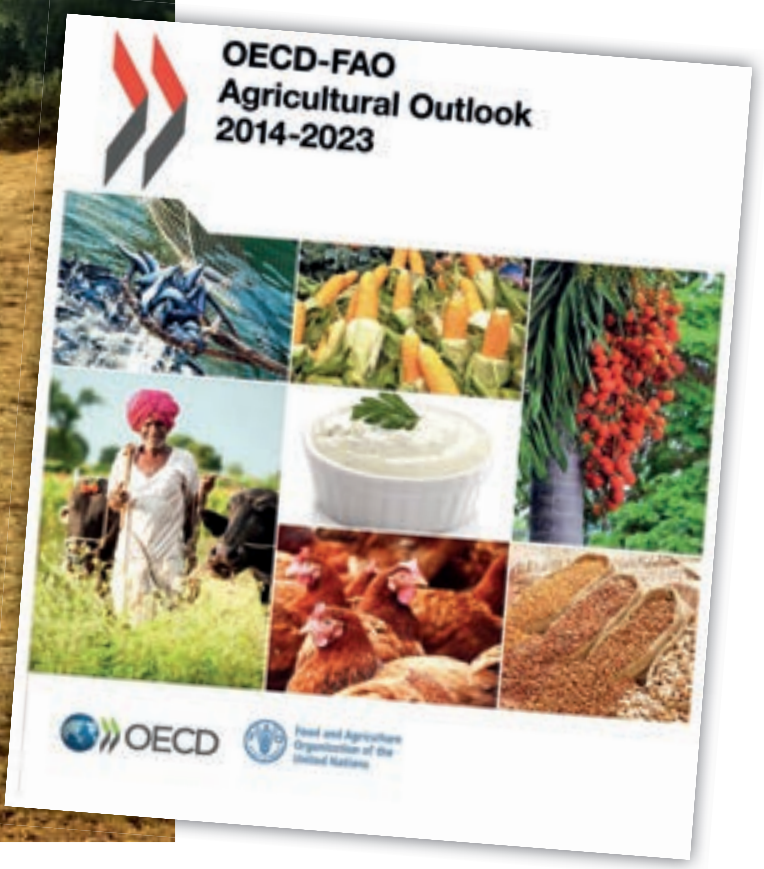

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ile Birleşmiş Milletler ve Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ortaklaşa hazırladığı 2014-2023 Tarım Görünüm Raporu yayımlandı.

41 ülke ve 12 bölgede tarımın önümüzdeki 10 yılına dair yapılan tahminleri içeren raporda, 2023 yılına kadar küresel ürünlere yönelik trendlere de değiniliyor. Raporda, "gelişmekte olan ülkelerdeki gelir artışının gıda talebini de teşvik ettiği" değerlendirmesi yapılıyor.

OECD ve FAO raporunda, "güçlü mahsül ve güçlü üretimde verimliliğin artmasıyla küresel talepteki düşüşün, tarım ürünleri fiyatlarında gelecek 10 yıl içinde kademeli düşüşe yol açacağı" değerlendirmesi yapılıyor. Raporda, bununla birlikte, fiyatların 2000'li yılların başlarındaki fiyatların üzerinde seyredeceği tahmininde bulunuluyor.

Petrol fiyatlarındaki ciddi düşüşün, maliyetin azalmasıyla gıda fiyatlarının düşmesine de katkı sağlayacağı hatırlatılan raporda, bunun ardından tarım ürünlerinden elde edilen biyoyakıtlara verilen teşviklerin de kalkmasının beklendiği belirtiliyor. Raporda tarım ticaretinin, gelecek 10 yılda bir

önceki yıla oranla daha yavaş artacağı öngörüsüne yer veriliyor.

Raporda, küresel pazarlara bazı önemli ürünleri satan bir grup küçük ülkenin rolünün artmasının, doğal felaketler ve ticareti engelleyici önlemler ile pazar risklerini de artıracağı uyarısı yapılıyor.

MAKROEKONOMİK TAHMİNLER

Tarım Görünüm raporu, makroekonomik tahminlerde de bulunuyor. Buna göre OECD ülkeleri için GSYİH artışının yıllık ortalama %2,2 olacağı tahmin ediliyor. Rapora göre, yükselen ekonomilerin birçoğu için ekonomik perspektif güçlü, ama büyüme geçtiğimiz 10 yıla kıyasla biraz daha düşük seviyede gerçekleşiyor. Türkiye, bu alanda yıllık ortalama %4,3 büyüme oranıyla Kore'den sonra OECD'nin en üst sıralarında yer alıyor. Avustralya ve Meksika'nın yıllık %3,5 oranıyla sabit bir toparlanma göstermesi beklenirken, gelecek 10 yılda ABD'nin %2,4, Kanada'nın %2,3'lük oranlarla büyümesi öngörülüyor. Japonya için ise yıllık %1,1 ile yavaş bir büyüme bekleniyor. Afrika ülkelerinin pek çoğunun da güçlü bir ekonomik büyüme sergileyeceği bilgisi raporda yer alıyor.

Tarım ürünleri talebinde en önemli değişikliğin nüfus, gelir ve kentleşme oranının arttığı gelişmekte olan ülkelerde yaşanacağı tahmininin yapıldığı raporda, bu ülkelerin gıda talebinin doğal olarak artacağı öngörüsü yer aldı.

Japonya nüfusunun gelecek 10 yılda 3 milyon gerileyeceği, Avrupa'nın da hafif bir negatif nüfus artışı sergileyebileceği ifade edilen raporda, "Avrupa Birliği (AB) nüfusu yıllık %0,1 artmayı sürdürecek. Avustralya, Türkiye ve Meksika, OECD ülkeleri arasında beklenen en yüksek nüfus artış oranlarını sergileyecek" deniliyor.

Raporda Türkiye'de gıda fiyatları enflasyonunun 2014-2023 yılları arası diğer OECD ülkelerinden daha yüksek olacağı da öngörülüyor. Rapora göre, 2023'te dünyada peynir ihracatının %39'unu gerçekleştirmesi beklenen Avrupa Birliği, ana peynir ihracatçısı olarak kalmaya devam edecek ancak büyüme oranı, Yeni Zelanda, ABD ve Avustralya gibi diğer büyük peynir ihracatçılarının gerisinde kalıyor. Suudi Arabistan, Belarus, Ukrayna, Mısır, Türkiye ve Arjantin gibi diğer birkaç ülke, ağırlıklı olarak

komşu pazarlara olmak üzere önemli miktarda ihracat gerçekleştireceği belirtiliyor.

TARIMDA GELECEK 10 YILIN ÜRETİM TRENDİ HAYVANCILIK VE BİYOYAKIT

OECD ve FAO, önümüzdeki 10 yılda hayvancılığın ve biyoyakıt üretiminin mahsul üretiminden daha yüksek bir oranda büyüyeceğini öngörüyor. Rapora göre, küresel tarım üretiminin yapısındaki bu değişim, buğday, pirinç gibi temel gıda mahsullerinden gıda, yem ve biyoyakıt taleplerini karşılamaya yönelik kaba taneliler ile yağlı tohumlara doğru görece bir kayma olmasını teşvik ediyor.

Raporda, ek üretimin çoğunun, toprak ve su olanaklarından yararlanabilme ve politika düzenlemeleri gibi kısıtlayıcı faktörlerin en az belirleyici olduğu bölgelerden kaynaklanacağına işaret ediliyor. Gelişmekte olan ülkelerdeki gelir artışının gıda tüketimi eğilimlerine de yansıyacağı hatırlatılan raporda, bunun sonucu olarak et ile süt ürünleri fiyatlarının tarım ürünlerine göre daha fazla artış göstereceği belirtiliyor.

Hububat ürünlerinin kısa dönemde düşeceği, orta dönemde yine artış göstereceği tahmininde bulunulan raporda, proteinli yemeklere yönelik talebin artmasıyla tohum üretiminin artacağı, özellikle soya fasulyesi üretiminde artış öngörülüyor.

Gelişmekte olan ülkelerdeki taleple birlikte şeker fiyatlarının düşük seviyeden yine yükselmesinin beklendiği ifade edilen raporda, et ürünlerinin yem fiyatlarını düşmesiyle talebe yanıt verme konusunda sınırlı da olsa ilerleme sağlayacağı belirtiliyor.

Raporda balıkçılık ile ilgili vurgu da dikkat çekiyor. Dünya balıkçılık üretiminin başlıca itici gücünü gelişmekte olan ülkelerde balık çiftçiliğindeki artışların oluşturacağı öngörülen raporda, güçlü talep koşullarında yüksek maliyetlerin devam etmesi, balık fiyatlarını tarihsel ortalamalarının epey üzerinde tutarak, önümüzdeki 10 yılda tüketim artışını aşağı çekeceği tahmin ediliyor. Buna ilave olarak üretimin artışının esas itibariyle Asya ve Latin Amerika'daki gelişmekte olan ülkelerden geleceği belirtiliyor. Dünya genelinde balıkçılık ürünlerinin 2024 yılına kadar %20 artacağı, kültür balıkçılığı sektörünün tüm kıtalarda değişik hızlarla büyüyeceği ifade edilen raporda, bu büyüme oranı Türkiye için %77 olarak açıklanıyor.

Raporda, pamuk bezi fiyatlarının Çin'deki çok büyük stoklar yüzünden kısa dönemde bastırıldığı, fiyatların daha sonra normale seviyeye döneceği 2024'e kadar 2012-2014 yılları arasındaki fiyatın altına düşeceği değerlendirmesi yapılıyor.

ASYA VE AFRİKA TALEP ARTIŞINA KARŞI DIŞALIMI ARTIRACAK

Ticaretin, önceki 10 yıla kıyasla daha düşük hızda olmakla beraber, büyümeye devam edeceği belirtilen raporda, şu görüşe yer veriliyor:

"Amerika kıtaları, gerek değer gerekse hacim bakımından başat ihracat bölgesi olarak konumunu güçlendirirken, Afrika ve Asya, yükselen talebi karşılamak için net dışalımlarını artıracak. Tarım ve balıkçılık politikalarındaki son reformlar, temel arz/talep unsurlarının piyasa sinyallerine daha duyarlı olmasını sağladı; ancak gerek arz gerekse talep üretici desteği, kamu stokları ve biyoyakıt sorumlulukları gibi politikalardan etkilenmeye devam ediyor. Politikalarda yeni değişiklikler gündemde.". ABD'nin 2014 Tarım Yasası ve AB'nin 2013 Ortak Tarım Politikası reformunun geçtiğimiz yıl kabul edildiği hatırlatılan raporda, uygulama ayrıntıları kesinleşmediği için bunların hükümlerine mevcut öngörülerde yer verilmediği açıklanıyor.

TÜRKİYE EKMEK İSRAFINI ÖNLEME KAMPANYASIYLA ÖRNEK GÖSTERİLİYOR

OECD-FAO 2014 yılı Tarım Görünüm Raporu'nda, Türkiye'de çöpe ekmek atılmasını önlemeye yönelik kampanyaya bir bölüm ayrılarak örnek gösteriliyor.

FAO'ya göre dünyada her yıl 1 trilyon 300 milyar kilo (1.3 Giga ton) gıda maddesi çöpe gidiyor. Söz konusu miktar, Sahra Altı Afrika'nın yıllık gıda üretimine eşit. FAO ayrıca küresel gıda üretiminin üçte birinin kaybolduğunu ya da çöpe atıldığını belirtiyor. Hâlihazırda dünyada kaybolan ya da çöpe giden gıda maddelerinin dörtte biri kurtarılsa dünyada 840 milyon aç insanın doyurulmasının mümkün olabileceğine dikkat çekiliyor. Türkiye'de her ne kadar gıdaların çöpe atılma oranı diğer OECD ülkelerinin oranına göre düşük kalsa da, ekmeklerin çöpe atılmasını azaltmaya yönelik kampanyanın başarılı olduğu ifade ediliyor.

Ekmek israfını önleme kampanyasının tanıtım, reklam dahil toplam maliyetinin 243 milyon dolara mal olduğu, 2013 sonunda yapılan araştırma sonucunda bir yılda çöpe atılan ekmek miktarının %18 azalarak günlük 5.95 milyon'dan 4.9 milyon somuna düştüğü vurgulanıyor. Kampanyanın günlük toplam ekmek üretim ve tüketiminin %10 azalmasıyla sonuçlandığı, gereksiz ekmek satın alınması konusunda 1.3 milyar dolar tasarruf sağlandığı için toplam tasarruf miktarının 1.5 milyar dolara ulaştığı belirtiliyor.

2023'E KADAR KÜRESEL ÜRÜN ÖZETLERİ

OECD-FAO 2014 yılı Tarım Görünüm Raporu'nda 2023 yılına kadar küresel ürün özetleri ise şöyle sıralanıyor:

TAHILLAR: Belli başlı tahılların dünya fiyatları görünüm döneminin başlarında düşerek dünya ticaretine ivme kazandıracak. Stokların yükselerek, Asya'daki pirinç stoklarının rekor seviyelere ulaşması öngörülüyor.

YAĞLI TOHUMLAR: Küresel planda yağlı tohumların ekildiği tarlaların payı, düşük oranda olsa da, bitkisel yağlara olan talebin devam etmesi fiyatları yukarı ittikçe, artmaya devam ediyor.

ŞEKER: 2013 sonlarında zayıfladıktan sonra uluslararası şeker fiyatları, güçlü küresel talebin itici rol oynamasıyla eski seviyelerine dönecek. Dünya şeker ihracatına egemen olan Brezilya'nın ihracatı, etanol piyasasından etkilenecek.

PAMUK: Birikmiş küresel stokların beklendiği üzere serbest bırakılması, tüketimin düşük fiyatlarla artmasına yol açtıktan sonra fiyatlar, 2023 yılına kadar eski seviyelerine dönecek.

BİYOYAKITLAR: Biyoyakıtlarda tüketim ve üretim seviyelerinin başta şeker esaslı etanol ve biyodizel olmak üzere %50'den fazla artması bekleniyor. Etanol fiyatı, ham petrol fiyatına paralel olarak artarken, biyodizel fiyatı daha çok bitkisel yağ fiyatını izliyor.

ET: Asya'dan gelen güçlü ithalat talebinin yanı sıra Kuzey Amerika'da sürülerin yenilenmesi, daha güçlü et fiyatlarına destek olup, dana eti fiyatları rekor seviyelere yükseliyor. Tavuk eti, domuz etini geçerek, görünüm döneminde en çok tüketilen et ürünü haline geliyor.

SÜT ÜRÜNLERİ: Başlıca üretici ülkelerdeki verimlilik artışlarının devamlılığı ve Çin'deki büyümenin devam etmesi sonucu fiyatlar, mevcut yüksek seviyelerinden biraz düşüyor. Hindistan, AB'yi geçerek dünyanın en büyük süt üreticisi haline gelip, öngörülen dönemde önemli ölçüde az yağlı süt tozu ihracatına sahip oluyor.

BALIKÇILIK ÜRÜNLERİ: Balık çiftçiliğindeki büyüme Asya'da yoğunlaşacak. En hızlı büyüme gösteren gıda sektörlerinden biri olmaya devam ederek, 2014'te insan tüketimine yönelik balık avcılığını geçmiş olacak.